

Запозичення характеризується відповідно позначенням певних предметів чи явищ словами з інших мов світу. У сучасній українській мові можна спостерігати стрімке зростання кількості таких слів, на кшталт: *флеш-моб*, *інтерфейс* тощо. Статистика показує, що використання великої кількості іншомовних слів зазвичай ускладнює сприйняття повідомлень слухачем і заважає в комунікативних актах. Проте завдяки ЗМІ частина запозиченої лексики засвоюється, граматикується та збагачується похідними утвореннями: *національний хіт-парад*, *хітова пісня*, *хітова програма*, *хітова дівчина*, *офшорна гра (телевізія)*, *фостерна сім'я* [1, с.4].

Перерозподіл значень у жанрах і видах мовлення оновлює і поповнює лексичний склад сучасної української мови. У цих умовах вже відомі слова набувають нових різноманітних значень і використовуються в зовсім незвичних для цих слів сферах життя. Такі лексичні новації оновлюють жаргон сучасної української мови: *засвітитися (виявити себе)*, *зависнути на чомусь (звернути на щось увагу)*, *прикид (одяг)*, *наїжджати (мати претензії)* тощо[2, с.19].

Збагачують сучасну українську мову також і відновлені слова або словосполучення із минулого. Наприклад, *гімназія*, *ліцей*, *акція*, *акціонер* тощо.

Отже, лексика будь-якої мови постійно збагачується, оновлюється, поповнюється. Деякі слова зникають, інші утворюються й активно використовуються в повсякденні. Тому використання неологізмів повинне сприйматися як невід'ємне явище мовної культури. Без сумніву, можна зазначити, що подальше дослідження нових слів, вивчення середовища їх реального функціонування є доцільним або навіть необхідним.

Список літератури

1. Зубков М. Українська мова: Універсальний довідник/ Микола Зубков. – Вид. 3-є, виправл. й доп. – Харків: Школа, 2008. – 492 с.
2. Дудик П. Стилїстика української мови: Навчальний посібник/ Петро Дудик. – К.: Вид. центр "Академія", 2005. – 367 с.
3. Вакарюк Л. Українська мова: Морфеміка і словотвір: Навчальний посібник/ Людмила Вакарюк, Стефанія Панцьо. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 183 с.
*Науковий керівник: Дячук Т. М.,
канд. філол. наук, доцент*

УДК 82-82.31(043.2)

Котирло П.І.

Національний авіаційний університет, Київ

МОТИВ ПАМ'ЯТІ У РОМАНІ КАТІ ПЕТРОВСЬКОЇ «МАБУТЬ ЕСТЕР»

Роман Каті Петровської «Мабуть Естер» став справжньою літературною сенсацією. Твір написаний українською експатріанткою з єврейським корінням по-німецьки з метою осмислити тривалий час замовчувану, але від того не менш жахливу трагедію Голокосту. Роман має незвичайну структуру та жанрову своєрідність – це роман-подорож, організований у формі «потоків свідомості» героїні з використанням фото, документів, листів. Твір глибоко символічний.

Визначення терміну «мотив» становить певні складнощі, пов'язані, в першу чергу з тим, що поняття це є багатозначним. «Мотив» є предметом дослідження для музики, літератури та психології. Поняття стало предметом багатьох наукових робіт. Наприклад, Б. Томашевський трактував його як поєднання декількох структурно важливих частин твору та вважав, що мотив є темою неподільної частини твору [3, 25]. У «Літературознавчому словнику-довіднику» під редакцією Ю. Коваліва знаходимо, що «мотив – це тема ліричного твору або неподільна смислова одиниця, з якої складається фабула (сюжет)» [2, 469]. Отже, зважаючи на складність поняття, у роботі розуміємо мотив як стійкий формально-змістовий компонент художнього твору.

У сучасній науці відбувається активний процес засвоєння та осмислення феномена культурної пам'яті. «Меморіальний бум» (за Аляйдою Ассман) розпочався у 80-их роках ХХ століття й продовжується досі. А. Ассман зазначає, що завдання поета та історика є дуже подібними, бо вони обидва мають нести людям знання про їх минуле. У романі «Мабуть Естер» привертає увагу те, що література, власне, й починалась із літописів, хронік. Думку підтверджує сам текст роману, який і є історією євреїв: авторка книги демонструє наслідки Голокосту, при цьому висловлюючи власні роздуми та почуття.

Астрид Ерл у редакторській вступній статті до «Довідника студій культурної пам'яті» висунула ідею розуміння культурної пам'яті як взаємодії сучасного з минулим. Головна героїня роману «Мабуть Естер» знаходиться під постійним гнітом минулих жертв, відчуває свою вину за це, намагається знайти вихід.

Один з основних мотивів роману «Мабуть Естер» – це мотив пам'яті. На думку Сергій Жадана, «за великим рахунком це і є книга про пам'ять. Не так важливо – пам'ять родинну чи пам'ять національну» [3, 4].

Провідний мотив розкривається через дихотомію пам'яті та непам'яті. Героїня твору зазначає, що лише почавши дослідження власного родоводу вона зрозуміла скільки всього важливого вона випустила. Труднощі, які чекають на шляху здолання «непам'яті» виникають у той момент, коли реальне життя людей постає як історія, доконаний факт: «Історія – це коли раптом не стає людей, яких можна запитати, а залишаються самі джерела» [3, 24].

Тема забуття постійно з'являється в романі та є антитезою мотиву пам'яті. Варто зазначити, що й назва твору виринає з такого забуття. Батько оповідачки навіть забув ім'я однієї зі своїх бабусь: «Здається її звали Естер, сказав батько. Так, мабуть, Естер. У мене було дві бабусі, й одна з них називалася Естер, мабуть. – Як то, мабуть? – обурено запитала я, – ти що, не знаєш як звали твою бабусю?» [3, 157]. Описуючи «непам'ять» авторка книги також підіймає проблеми культурного забуття та ігнорування трагедії Голокосту.

Окрім цього, Аляйда Ассман наводить таке поняття як «пам'ять у групі», зауважуючи, що «через спільні символи індивіди беруть участь у спільній пам'яті та спільній ідентичності» [1, 44]. У книзі «Мабуть Естер» таким символом виступає зірка Давида: «...а тут маємо єврейську зірку, могодівид, зірку Давида. Всього через кілька років – наш герой тоді вже не жив – цю зірку носитимуть в геттах на рукавах...» [3, 119]. Саме ця єврейська зірка в часи нацизму із символу була перетворена на смертельне тавро.

Отже, проаналізувавши мотив пам'яті у романі Каті Петровської «Мабуть Естер», стає очевидно, що він є вирішальним не лише як частина твору, але й як

такий, що реалізує цілісну система образів у творі. Мотив пам'яті в книзі є не тільки художнім поняттям, а й способом для передачі та збереження людського досвіду – культурою людства. Втілення теоретичних понять про пам'ять в формі особистого бачення робить книгу визначною не тільки з погляду бачення сюжету та дозволяє нам прожити час, будучи кимось іншим, пройшовши «маленькими історіями» родини Каті Петровської.

Список літератури

1. Ассман А. Простори спогаду. Форми та трансформації культурної пам'яті / Аляйда Ассман. – К. : Ніка-центр, 2012. – 440 с.
2. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. – К. : ВЦ «Академія», 1997. – 752 с.
3. 3.Петровська К. МабутьЕстер. — Чернівці :Видавництво Книги – XXI, 2015. – 228 с.

*Науковий керівник: Сенчило Н. О.
канд. філол. наук*

УДК 7.038.72 (043.2)

Кравчук Г.В.

Національний авіаційний університет, Київ

НАУКОВІ КОМУНІКАЦІЙ В АРХІТЕКТУРІ

В умовах розвитку та становлення сучасного світу, інформаційний обмін відбувається в самих різних аспектах людського життя. Еволюція засобів масової комунікації, розглядаючи крізь призму розвитку, відображає результати поступового збільшення швидкості обміну основними джерелами інформації. На сьогодні масові комунікації стали могутнім засобом, який формує не лише думку, а й середовище, що створює зовнішній простір.

На межі ХХІ століття архітектура відіграє одну з важливих форм у становленні та розвитку суспільства. Адже це мистецтво проектування й будівництва, що формує просторове середовище для життя і діяльності людини. Архітектура – це середовище в якому органічно взаємопов'язані функціональні зв'язки, вона також є складовою частиною засобів виробництва і матеріальних умов існування людини, де кожна споруда має певне призначення: для життя або ж для праці, відпочинку чи навчання, торгівлі та транспорту.

Питанням в галузі архітектури з точки теорії комунікації розглядаються у працях багатьох вчених: А.Г. Габричевский, В. Фаворського, в роботі І. Лежава розглядається поняття «Архітектурний об'єкт».

У процесі глобалізації великого значення набуває формування середовища, яке в подальшому є рушійною силою у становленні суспільства. Формування середовища одне із основних завдань архітектора, оскільки змістом є виокремлення емоційного стану суб'єкта, через відчуття до оточуючого. Візуальна комунікація, відіграє саму важливу роль у формуванні світосприйняття. Ми не розуміємо, не думаємо про архітектуру, ми відчуваємо у процесі сприйняття: від світлофорів та вивісок до розмежування вулиць і доріг.